

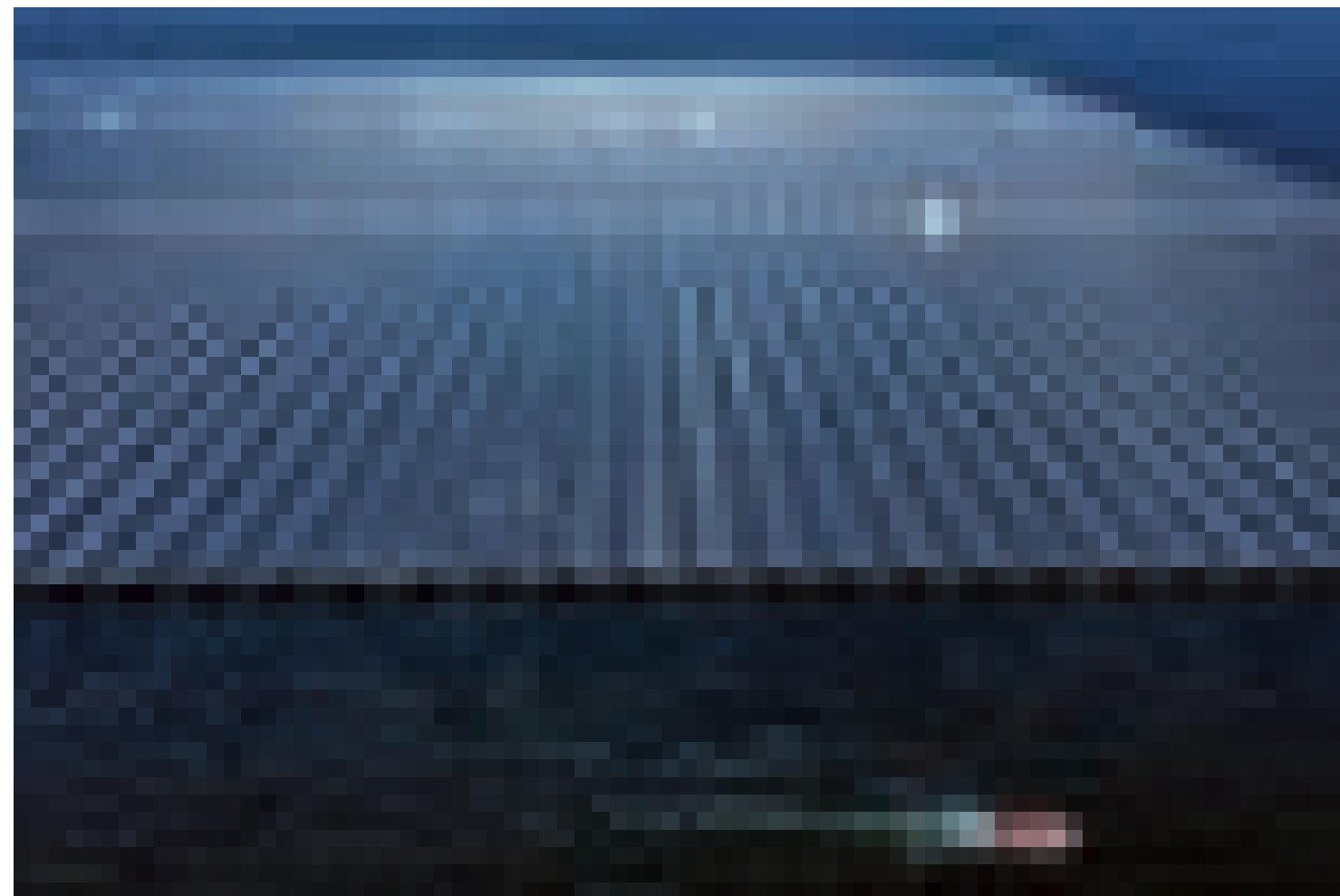

Windmolens in de buurt van Frankfurt, Duitsland. FOTO MICHAEL PROBST/AP

GROENE POLITIEK

De EU ziet in groen een competitief wapen nu Trump fossiel verkiest

De Amerikaanse president Trump heeft weinig op met een klimaatagenda en kiest een fossiele koers. Terwijl Brussel onderhandelt over nieuwe klimaatdoelen, zien Europese politici kansen: „De toekomst is hoe dan ook groen.”

Een drijvend zonnepark op de Cottbuser Ostsee in het oosten van Duitsland. FOTO MATTHIAS SCHRADER/AP

Anouk Boone

BRUSSEL

Donald Trump maakte al in zijn eerste uren als herkozene Amerikaanse president duidelijk geen groene agenda te voeren. Net als in zijn eerste termijn trekt hij de Verenigde Staten terug uit het klimaatverdrag van Parijs. De vraag voor de Europese Unie, dat klimaatbeleid nog altijd als een essentieel onderdeel van een solide toekomst ziet, is wat Trumps „drill, baby, drill!” voor het continent betekent. Vooral een risico, of opent het wellicht ook deuren?

Wopke Hoekstra, Eurocommissaris voor Klimaat, Net Zero en Schone Groei, noemde Trumps besluit om zich terug te trekken uit de overeenkomst van Parijs „ongelukkig”. Maar, zo tekende hij de geest in de Brusselse wandelingen, het „vraagt ook om meer assertiviteit” van Europa.

„We hebben geen keus”, zei Hoekstra eind januari op het World Economic Forum in het Zwitserse Davos. „De verwoestende effecten van klimaatverandering impliceren enorme kosten voor onze economieën, die eerder zullen stijgen dan dalen in de komende jaren.”

Christine Lagarde, voorzitter van de Europese Centrale Bank, sprak van een „wake-up-call” voor Europa, nu de VS de bakens verzetten: zij ziet kansen. „Europa heeft het talent, het geld en de ideeën in huis, maar op het vlak van actie is dit wellicht de impuls die we nodig hebben.”

De groene transitie stond hoog op de agenda tijdens de eerste termijn van vijf jaar van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen. De Europese Green Deal (2019) - een breed groen pakket van duurzame initiatieven met als doel klimaatneutraliteit in 2050 - was daarbij het politieke paradepaard uit de koker van commissie-Von der Leyen I. Uit het 'Fit for 55'-wetgevingspakket uit 2021 sprak eenzelfde groene ambitie, waarbij de EU in 2030 de netto-uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55 procent wil verminderen.

Maar gedurende de eerste termijn van Von der Leyen, nam het verzet tegen Europese milieumaatregelen toe. Te veel administratieve rompslomp, hoge kostprijzen en lage voedselprijzen bewogen boerenprotesten in vrijwel heel Europa. Het politieke momentum verliezend, sprak Von der Leyen steeds minder luid over de Green Deal, die in woord en beeld 'te groen' werd bevonden - het pakket stond wel degelijk ook voor economische groei.

Clean Industrial Deal

Eind volgende maand komt de Commissie met een opvolger: de Clean Industrial Deal. Klimaatdoelen gaan daarbij niet volledig overboord, maar meer dan eerst ligt de focus op het vergroenen van Europa's industrie. Gedreven door het alarmerende rapport van de Italiaanse oud-premier Mario Draghi - waarin hij grote risico's schetst over de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven - is Von der Leyen erop gebrand met een 'concurrentiekompas' in de hand de Europese economieën te verduurzamen.

Trumps voornemen om de Amerikaanse energievoorziening veelal fossiel in te kleuren creëert daarbij kansen voor Europa, betogen Brusselse politici. Niet alleen wil Trump met zijn energiedecreet de Inflation Reduction Act van regering-Biden terugdraaien - die gepaard ging met miljardensubsidies voor duurzame energie en de vergroening van de infrastructuur - ook zet hij in op meer olie- en gaswinning uit eigen bodem. „De VS gaan met deze stap terug de tijd in”, zegt Ronald Huisman, hoogleraar Sustainable Energy Finance aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. „Op de korte termijn is meer olie oppompen en exporteren een verdienmodel.” Meer aanbod verlaagt de prijs. Ook Europa kan hiervan profiteren, verder aangemoedigd door Trumps oproep aan Saoedi-Arabië en de OPEC [organisatie van olie-exporterende landen] om de olieprijs te verlagen. Maar, stelt Huisman: „Fossiele brandstoffen gaan altijd gepaard met een kostprijs. Duurzame energie daarentegen - zonne- en windenergie - behalen lagere marktprijzen of leveren zelfs geld op door energie-overschotten die worden teruggeleverd aan het net, al

moet het stroomnet in Europa daarvoor wel worden versterkt. Op de lange termijn is het duurzame verdienmodel daarmee concurrerder.”

'Ontgroenen'

Een handtekening zetten onder een decreet om uit 'Parijs' te stappen is één, helemaal 'ontgroenen' is iets anders. Mensen die elektrisch rijden, zullen niet nu ineens, omdat Trump 'bruin' denkt, weer overstappen op benzine of diesel. En veel Amerikaanse bedrijven blijven in groen de toekomst zien, voorzien experts

Veel Amerikaanse bedrijven blijven in groen de toekomst zien, voorzien experts

rige week in Davos. Haar boodschap? Europa moet „opschakelen”, voorloper worden in schone energie.

Ze voegde, strategisch, toe: „Ik zie een groeiende geopolitieke wil om met ons samen te werken.” Een van haar eerste buitenlandreizen is naar India. Ook noemde ze China als een partij om de relaties mee „te verdiepen”. Het is geen nieuws dat Von der Leyen van de nieuwe Commissie een 'investeringscommissie' wil maken. En een voorsprong in groene transitie kan daarbij een Europees antwoord vormen op de technologische achterstand op de VS.

Maar hoewel de Europese christen- en sociaaldemocraten ambitieus zijn, en de liberalen voorzichtig optimistisch (de Amerikaanse industrie heeft de groene transitie al ingezet, maar heeft baat bij beleidszekerheid), is de conservatieve rechterflank geneigd Trumps klimaatretoriek te volgen. De nationalistische partijen, aan invloed winnend, voelen daarnaast weinig voor hogere afdrachten aan Brussel of het aanwenden van landbouwgeld voor de groene industrie-ambities.

„Europa moet gaan omdenken: duurzaam ondernemen betekent meer verdienen met minder”, zegt duurzaamheidsexpert Vriesendorp. Hoewel hij gelooft in het groene potentieel van Europa, vreest hij voor half werk in Brussel. „Het fundament van het groene huis staat, maar Europa moet nu doorbouwen.” Aan de bereidheid van de Europese Commissie lijkt het niet te liggen. Maar in de Europese Raad kunnen landen als Hongarije en Slowakije dwars gaan liggen. Zo belooft de aankomende EU-begroting voor 2028-2034 een taai dossier worden.

WAAKHONDEN

Trump ontslaat toezichthouders

De regering van Trump heeft meer dan tien inspecteurs-generaal die bij overheidsinstanties werkten ontslagen.

Babette Stolk

AMSTERDAM

Het is onduidelijk waarom de inspecteurs zijn ontslagen, maar het is onderdeel van een grotere ontslaggolf vanuit het Witte Huis. Volgens *The Washington Post* waren meerdere van de inspecteurs aangesteld door Trump tijdens zijn eerste termijn als president. Persbureau Reuters spreekt op basis van een e-mail van een ontslagen inspecteur van „ongeveer” zeventien toezichthouders.

Volgens een Amerikaanse wet moet een president het Congres dertig dagen voor dergelijke ontslagen op de hoogte stellen. Hierbij moet ook de reden benoemd worden.

Uit een brief in handen van nieuwssite Politico blijkt dat de in-

specteurs een e-mail hadden ontvangen waarin staat dat „vanwege veranderende prioriteiten” hun functie onmiddellijk was „beëindigd”. Het gaat onder meer om waakhonden van het ministerie van Defensie, Onderwijs en Landbouw.

„Er kan een goede reden zijn waarom de [inspecteur-generaals] zijn ontslagen. Als dat zo is, moeten we dat weten”, zei de Republikeinse senator Chuck Grassley tegen de Amerikaanse mediaoutlet Government Executive. „Ik zou graag meer uitleg willen van president Trump. De gedetailleerde kennisgeving dertig dagen voor ontslag die de wet vereist, is niet aan het Congres verstrekt.”

Ook de Democraten slaan alarm. Zo schreef senator Elizabeth Warren in een bericht op X dat Trump de controles op de macht „ontmantelt” en de weg vrij maakt voor „wijdverspreide corruptie”.

Senator Chuck Schumer noemde het een „voorpfeff van de wetteloze aanpak die Donald Trump en zijn regering veel te vaak hanteren nu hij president is”, volgens persbureau AP.

nrc webwinkel

Adresprijs vanaf
189,00
159,-

Advertentie

BLOOMING GOOD

Topkwaliteit kunstbloemen die jarenlang meegaan

- › Geniet van luxe zijden bloemen
- › Keuze uit vier verschillende boeketten
- › Een slimme en duurzame investering
- › Van het best beoordeelde kunstbloemenmerk

Haal iets bijzonders in huis met de luxe kunstbloemen van Blooming Good. De zijden bloemenboeketten, ontworpen door topstylisten, staan garant voor de hoogste kwaliteit en een elegant design. Of het nu voor je woonkamer of kantoor is, de kunstbloemen passen bij elk interieur. Ze zijn duurzaam, allergievriendelijk en vergen geen onderhoud. Keuze uit vier verschillende luxe boeketten.

Bestel nu > nrcwebwinkel.nl/bloemen